

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Від дій росіян в Україні постраждало понад 1,7 тисячі культурних об'єктів. – Марія Кабацій](#)

[росіяни обстріляли Херсон: є влучання в бібліотеку, поранений чоловік. – Ірина Гамалій](#)

[Оголосили лавреата премії імені Єжи Гедройця](#)

Мовні питання

[Війна кардинально змінила мовний ландшафт України. – Тарас Кремінь](#)

[Українська для іноземців, або Чому Європі ми не потрібні. – Павло Левчук](#)

Благодійність. Меценатство

[PEN зібрав кошти на літературний фестиваль, який заснувала Вікторія Амеліна. – Ропасва Жанна](#)

[У Лондоні українські виконавці дадуть благодійний концерт класичної музики](#)

Театр

[На театральному фестивалі в Сараєві український актор здобув премію. – Юлія Кузьменко](#)

Музика

[Мукачівський хор провів у Ризі два концерти разом з двома латвійськими хорами](#)

Візуальні мистецтва

[У Львові відкрили виставку, присвячену Гальщці Острозькій. – Орися Шиян](#)

[У Миколаєві відкриється фотовиставка, що осмислює воєнний досвід міста. – Юлія Поліковська](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Фестиваль анімації LINOLEUM 2023 оголосив переможців. Гран-прі отримав еротичний нуар про дорослішання. – Анастасія Ампілогова](#)

[Фільм «Звідки куди» про евакуацію українців на початку російського вторгнення переміг на кількох міжнародних кінофестивалях \(ОНОВЛЕНО\)](#)

[Кінофестиваль «Молодість» оголосив фільми конкурсних програм. – Дарія Подвишенна](#)

[На Netflix вийде короткометражка про вимушених переселенок «Табір муж-](#)

[ності»](#)

[На YouTube вийшов документальний фільм із закуліссям концертів Тіни Кароль в умовах повномасштабної війни. – Марина Баранівська](#)

[У Естонії запускають Український дитячий кіноклуб. Деталі](#)

Декоративно-ужиткове мистецтво

[У Туреччині відбулася виставка традиційних розписів від турецьких та українських митців](#)

[На Хмельниччині створили найбільший тризуб із дідухів та сухоцвіту – Національний Реєстр Рекордів. – Тетяна Салганік](#)

Аматорство

[У Чорногорії вдруге відбувся дитячий фестиваль «Київська Хвиля»](#)

Література. Книговидавання

[За попередніми підрахунками BookForum відвідало понад 20 тисяч людей. – Поліна Горlach](#)

Музейна справа

[Речі Шевельова і Костюка передали у Харківський ЛітМузей. – Олеся Бойко](#)

[Музей Леонтовича отримав репліку дивана, що належав родині композитора](#)

Охорона культурної спадщини

[Затоплена Бакота: в Україні запустили проєкт з відродження унікальної культурної спадщини регіону, який знищила радянська влада. – Liga.net](#)

[У Кам'янці-Подільському під час ремонту постраждала мозаїка, але її можна відновити. – Поліна Горlach](#)

Релігія

[СБУ ініціює збільшення кількості законних підстав для ліквідації релігійних організацій. – «Главком»](#)

[В УПЦ МП вірять, що росія переможе і вони за її рахунок відновлять свої позиції, – митрополит ПЦУ. – «Телеграф»](#)

Зміни релігійних юрисдикцій

[У Сокирянах на Буковині понад 650 осіб вийшли на вулицю, аби проголосувати про перехід церкви до ПЦУ. – «Еспресо»](#)

Підтримка України у світі

[Американський музикант Emperor X та український гурт Re-read їдуть у всеукраїнський тур. – Дарія Подвишенна](#)

[Премією Siena International Photo Awards відзначили три фотографії, присвячені війні в Україні. – Поліна Горlach](#)

Загальні питання

Від дій росіян в Україні постраждало понад 1,7 тисячі культурних об'єктів. – Марія Кабацій

Станом на 29 вересня 2023 року через російську агресію в Україні постраждали 1702 об'єкти культурної інфраструктури, повідомило Міністерство культури та інформаційної політики. «Найчисельнішою групою об'єктів культурної інфраструктури, які зазнали пошкоджень чи руйнувань, є клубні заклади – 49% від загальної кількості закладів культурної інфраструктури, що зазнали збитків», – йдеться у повідомленні МКІП. У міністерстві зазначили, що не можуть точно обрахувати постраждалих від бойових дій об'єкти на територіях, що досі знаходяться в тимчасовій окупації – це майже вся територія Луганської та значні частини територій Херсонської, Запорізької та Донецької областей. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/2023/10/9/256984/>

росіяни обстріляли Херсон: є влучання в бібліотеку, поранений чоловік. – Ірина Гамалій

9 жовтня зранку росіяни обстріляли Херсон з окупованого лівого берега. Окупанти влучили в одну з бібліотек міста. Докладніше:

https://lb.ua/society/2023/10/09/578647_rosiyani_obstrilyali_herson_ie.html

Оголосили лавреата премії імені Єжи Гедройця

Український культуролог, політолог, публіцист, головний редактор і засновник Незалежного культурологічного журналу «Ї», член Українського ПЕНу, з 2016 року – генеральний директор Львівської національної галереї мистецтв імені Б. Возницького Т. Возняк став лавреатом нагороди Форуму діалогу та співпраці Польща – Литва імені Єжи Гедройця у 2023 році. Нагороду вручили в королівському замку у Варшаві. Возняк зазначив, що також отримав орден Литовської республіки за заслуги у царині культури «Nesk Savo Svesa ir Tikek». «Я став єдиним чужинцем, який отримав цей Орден – з цього приводу була навіть дискусія, чи це можливо. Однак сталося. Не знаю, чи заслужив, але точно буду старатися бути гідним таких високих нагород. А тому – Слава Україні та її Героям! А також Литві та Польщі!» – написав він. Докладніше:

<https://chytomo.com/oholosyly-lavreata-premii-imeni-iezhy-gedrojsia/>

Мовні питання

Війна кардинально змінила мовний ландшафт України. – Тарас Кремень

Уповноважений із захисту державної мови зазначає: «Остаточний перехід більшості громадян України на українську, прискорена дерусифікація публічного простору, зміцнення самосвідомості незламної нації – серед тих помітних змін, якими знищено залишки імперського минулого, деколонізовано гуманітарну сферу, а також визначено ті пріоритети, котрі мають виразний національний характер... Контрнаступ на мовному фронті триває. Про те, як російське вторгнення позначилось на мовному ландшафті України, пише портал „BNN Breaking”. „Колись поширена російська мова динамічно поступається українській. Цю зміну використав путін, щоб виправдати вторгнення. Як наслідок: укра-

їнська культура, яка охоплює літературу, музику та мистецтво, переживає процес дерусифікації”, – йдеться у статті. Американське „Politico” подає розповідь українки В. Мелкозерової про те, як вона „деколонізувала свій російський розум”. „Ми навчалися українською мовою, але в побуті розмовляли російською. Наші малооплачувані вчителі благали нас прочитати хоча б твори українських письменників В. Стуса, О. Вишні чи М. Куліша, вбитих або покараних за антирадянську пропаганду. Але всюди навколо нас була російська культура”, – говорить журналістка. Авторка зазначає, що „російська культура завжди була фасадом, який прикривав російські злочини”, адже для кремля символи ніколи не були лише частиною історії. Не випадково російські солдати відразу після окупації українських міст почали встановлювати пам’ятники лєніну, прибираючи постаменти українським Героям, перейменовуючи вулиці на честь радянських катів. У відповідь на вторгнення більшість українських діячів культури відмовилися від російської мови на користь української. Так, британська газета „The guardian” цитує генеральну директорку харківського видавництва „Vivat” Ю. Орлову. Вона зазначила, що українська книжкова галузь кардинально змінилася. За її словами, у 2014–15 роках відбувся „ренесанс української книги”. Права на українські романи почали продаватися за кордон. „Іноземні літературні агентства дізналися, що тут люди говорять українською, а не тільки російською. Ви не повірите, але нам довелося їм це пояснювати”, – говорить видавець. Повномасштабне вторгнення росії в Україну змогло об’єднати демократичний світ до такого рівня, якого раніше не бачили. На цьому наголошує Деніс Солтис у публікації аналітичного центру „Atlantic Council”. Проте самого єднання замало. Перемога України – це перемога всього цивілізованого світу. Тільки подолавши свій страх перед путіним та надавши Україні всі необхідні інструменти для боротьби у цій війні західні лідери можуть наблизити день краху імперського режиму. Так і буде!». Докладніше:

https://lb.ua/blog/taras_kremin/578618_viyna_kardinalno_zminila_movniy.html

Українська для іноземців, або Чому Європі ми не потрібні. – Павло Левчук

Лінгвіст, науковий працівник Інституту славістики Польської академії наук зауважує: «Все частіше з уст представників Міністерства освіти і науки України та Міністерства закордонних справ України можна почути інформацію про просування української мови на міжнародній арені. Тема досить цікава, важлива та актуальна... Однак, на мою думку, всі ці розмови закінчуються дуже невдало, бракує єдиного інструмента, який однозначно став би на захисті української мови в світі, а отже її промоції на міжнародній арені. Таким інструментом є сертифікація української мови як іноземної...». Автор детально зупиняється на цьому питанні, наводить досвід Польщі. Докладніше:

https://lb.ua/blog/pavlo_levchuk/578622_ukrainska_inozemtsiv_abo_chomu.html

Благодійність. Меценатство

PEN зібрав кошти на літературний фестиваль, який заснувала Вікторія Амеліна. – Ропасєва Жанна

Український PEN зібрав понад 500 тис. грн на продовження «Нью-Йоркського літературного фестивалю», заснованого письменницею В. Амеліною, яка загинула після обстрілу окупантами Краматорська. Про закриття збору коштів повідомила директор PEN Ukraine Т. Терен на Lviv BookForum. Їх перерахують на статутну діяльність ГО «Нью-Йоркський літературний фестиваль» після переоформлення рахунків організації. Докладніше:

<https://bit.ua/2023/10/pen-zibrav-koshty-na-literaturnyj-festyval-yakyj-zasnuvala-viktoriya-amelina/>

У Лондоні українські виконавці дадуть благодійний концерт класичної музики

Союз українців у Великій Британії запрошує на концерт класичної музики від українських виконавців, який відбудеться 13 жовтня з метою збору коштів для дитячого будинку в Мишуриному Розі Дніпропетровської області. Докладніше про програму та учасників:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3771707-u-londoni-ukrainski-vikonavci-dadut-blagodijnij-koncert-klasicnoi-muziki.html>

Театр

На театральному фестивалі в Сараєві український актор здобув премію. – Юлія Кузьменко

Артист Національного академічного драматичного театру імені І. Франка О. Рудинський здобув премію як найкращий молодий актор на Міжнародному театральному фестивалі MESS у Сараєві. Його відзначено за роль Калігули у виставі І. Уривського «Калігула» (адаптована версія п'єси Альбера Камю). Ця вистава також отримала спеціальний приз від медіаспонсора фестивалю MESS, Радіо Сараєво (Radiosarajevo.ba) – «Звук MESS». Вистава 30 вересня відкривала фестиваль, який тривав до 8 жовтня. Докладніше:

<https://suspilne.media/590623-na-teatralnomu-festivali-v-saraevi-ukrainskij-aktor-zdobuv-premiu/>

Музика

Мукачівський хор провів у Ризі два концерти разом з двома латвійськими хорами

Минулого вікенду в Ризі відбулися два великих двогодинних концерти «Своїй країні, своєму народу» Хору хлопчиків та юнаків Мукачівської хорової школи під керівництвом В. Волонтира. Разом із ним виступили та два місцевих колективи. Перший концерт пройшов у концертній залі Ave Sol (колишня Церква Святих Петра і Павла, якою колись користувався російський гарнізон, що дислокувався в Ризькій цитаделі). Другий – у Ризькому палаці школярів та юнацтва. Концерт відкривався виступом жіночого Ризького камерного хору та спорідненого з ним дівочого хору «Рига». Вони виконали популярні твори латвійської хорової музики. Після цього почалася основна частина концерту, яка скла-

далася з виступу Мукачівського хору хлопчиків та юнаків. Виконувалися українські народні пісні, твори української хорової класики, сучасних українських (у тому числі В. Волонтира) та закордонних композиторів. Наприкінці концерту всі три хори об'єдналися та разом виконали одну українську та одну латиську народні пісні: «Щедрик» в обробці М. Леонтовича, а також «Pūt, vėjīņi / Вій, вітерець» в обробці Андрейса Юр'янса. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3772078-mukacivskij-hor-proviv-urizi-dva-koncerti-razom-z-dvoma-latvijskimi-horami.html>

Візуальні мистецтва

У Львові відкрили виставку, присвячену Гальшці Острозькій. – Оріся Шиян

У Львівському музеї історії релігії відкрито виставку художніх робіт, присвячених Гальшці Острозькій. Саме у цьому приміщенні колись був монастир домініканців, в якому переховувалася від небажаного шлюбу княжна. Проєкт «Гальшка. Українська Єлена» має на меті розповісти про славетний рід українських князів та подискутувати про становище жінки у суспільстві у різні часи. Гальшка була представницею роду князів Острозьких, одного з найвпливовіших серед української шляхти та магнатів у Великому князівстві Литовському, Руському і Жемайтійському, згодом – у Речі Посполитій. Кураторка проєкту С. Каськун порівнює історію Гальшки Острозької з Єленою Прекрасною, дружиною володаря Спарти Менелая, яку викрав троянський принц Паріс і спричинив тривалу Троянську війну. У проєкті взяли участь 35 художників з України (Київ, Львів, Тернопіль, Одеса, Харків, Коломия) і Польщі (Познань, Катовіце, Ченстохова). Рефлексії митців втілилися у живописі, графіці, інсталяції, плакаті – загалом понад 70 робіт. Мистецькі роботи зображають не лише цю історичну постать, але й розповідають про її славетний рід та становище жінки в тогочасному суспільстві. Докладніше:

https://zaxid.net/u_lvovi_vidkrili_vistavku_prisvyachenu_galshtsi_ostrozkiy_n1572322

У Миколаєві відкриється фотовиставка, що осмислює воєнний досвід міста. – Юлія Поліковська

У Миколаєві 13 жовтня у мистецькому просторі «8 причал» відкриється виставка «Візуальна історія Миколаєва», повідомила школа концептуальної та артфотографії «Молода миколаївська фотографія». Це виставка 20 авторів та авторок фотошколи МУРН, яка фіксує вплив війни на місто та аналізує морально-психологічний стан місцевого населення. Фотопроект розповідає історію про місто, людей, їхні переживання, настрої й ментальність через призму більш художнього авторського підходу, аніж документального, зазначив засновник миколаївської школи фотографії С. Мельниченко виданню DTF Magazine. Серед учасників: В. Тешнер, М. Голуб, А. Тищук, Н. Агрязкова, О. Буря та ін. Близько половини світлин, котрі побачать відвідувачі виставки, – роботи фотографки М. Горшкової, яка документувала наслідки російської військової агресії. Окрім експозиції, у межах виставки також проведуть п'ять публічних програмних за-

ходів: майстерклас з арттерапії; публічну дискусію про роль культури в місті під час війни; публічну дискусію щодо інтеграції переселених закладів культури та художників; публічні діалоги з учасниками виставки; кураторську екскурсію. «Візуальна історія Миколаєва» експонуватиметься до 30 листопада. Після цього команда МУРН планує презентувати її за кордоном. Докладніше:

<https://ms.detector.media/internet/post/33161/2023-10-09-u-mykolaievi-vidkryetsya-fotovystavka-shcho-osmyslyuie-voienyy-dosvid-mista/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Фестиваль анімації LINOLEUM 2023 оголосив переможців. Гран-прі отримав еротичний нуар про дорослішання. – Анастасія Ампілогова

8 жовтня Міжнародний фестиваль актуальної анімації та медіамистецтв LINOLEUM 2023 оголосив переможців у трьох конкурсах: міжнародному, українському та конкурсі комерційної анімації. Гран-прі отримала режисерка угорського походження Флора Анна Буда за анімаційний фільм «27». Докладніше:

<https://bit.ua/2023/10/festyval-animatsiyi-linoleum-2023-ogolosyv-peremozhstv-gran-pri-otrymav-erotychnyj-nuar-pro-doroslishannya/>

Фільм «Звідки куди» про евакуацію українців на початку російського вторгнення переміг на кількох міжнародних кінофестивалях (ОНОВЛЕНО)

На кінофестивалі War on Screen у Франції на конкурсі повнометражних фільмів перше місце посіла стрічка польського режисера Мачека Хамели «In the Rearview» («Звідки куди»), що розповідає про українських біженців, які мають спільну мету: знайти безпечне місце під час війни. У фільмі польський евакуаційний автомобіль режисера Хамели їде дорогами України повз заміновані поля та численні військові блокпости, рятуючи людей. Автомобіль слугує своєрідною кімнатою очікування, шпиталем, прихистком, місцем довіри та свідчень одночасно. Картину створено за підтримки Державного агентства України з питань кіно. Крім того, «Звідки куди» здобув перемогу у номінації «Кращий документальний фільм» на кінофестивалі у Цюриху (Zurich Film Festival). А на кінофестивалі FilmFest Hamburg, що відбувся минулого тижня, картина отримала Політичну кінопремію від фонду Фрідріха Еберта (Friedrich Ebert Foundation's Political Film Award), який нагороджує стрічки із соціально важливим контекстом. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/217843/2023-10-09-film-zvidky-kudy-pro-evakuatsiyu-ukraintsiv-na-pochatku-rosiyskogo-vtorgnennya-peremig-na-kilkokh-mizhnarodnykh-kinofestyvalyakh-onovleno/>

Кінофестиваль «Молодість» оголосив фільми конкурсних програм. – Дарія Подвишенна

21–29 жовтня у Києві відбуватиметься Міжнародний кінофестиваль «Молодість» – один із найстаріших в Україні. Цьогоріч він пройде в 52-ге. Організатори оголосили фільми з програми міжнародного короткометражного конкурсу, студентського конкурсу, документального конкурсу та програми Teen Screen. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/molodist-film-festival-movies/>

На Netflix вийде короткометражка про вимушених переселенок «Табір мужності»

На стримінговій платформі Netflix вийде документальний фільм «Табір мужності», присвячений стійкості українок, котрі вимушено опиняються поза батьківщиною через повномасштабне російське вторгнення в Україну. Прем'єру заплановано на 15 жовтня. Режисером «Табору мужності» є Макс Лоу («Торн», «Пригоди, а не війна»), продюсерами – Мерилін Несс і Кеті Чевіньї. Короткометражку змонтував Андрій Алістратов. Докладніше:

<https://ms.detector.media/internet/post/33156/2023-10-09-na-netflix-vyyde-korotkometrazhka-pro-vymushenykh-pereselenok-tabir-muzhnosti/>

На YouTube вийшов документальний фільм із закуліссям концертів Тіни Кароль в умовах повномасштабної війни. – Марина Баранівська

На ютуб-каналі Тіни Кароль вийшов документальний мініфільм «One Nation Under Love» із закуліссям концертів співачки в умовах повномасштабної війни в Україні. Автори стрічки звертаються до англомовної аудиторії, прагнучи привернути увагу до українських реалій і розповісти, як війна, котру росія веде проти України, впливає на сенси та цінності в усьому світі. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/217831/2023-10-09-na-youtube-vyyshov-dokumentalnyy-film-iz-zakulissyam-kontsertiv-tiny-karol-v-umovakh-povnomasshtabnoi-viyny/>

У Естонії запускають Український дитячий кіноклуб. Деталі

У декількох містах Естонії у рамках Українського кіноклубу відбудуться покази фільмів рідною мовою для дітей та їхніх батьків, які були вимушені покинути країну, інформує Асоціація українських організацій. «Раз на місяць для дітей та дорослих ми показуватимемо кінострічки та анімаційні фільми українського виробництва українською мовою в Таллінні, Тарту, Нарві, Пайде, Пярну та інших містах», – йдеться в повідомленні. Перший показ заплановано на 14 жовтня. Докладніше:

<https://espresso.tv/u-estonii-zapuskayut-ukrainskiy-dityachiy-kinoklub-detali>

Декоративно-ужиткове мистецтво

У Туреччині відбулася виставка традиційних розписів від турецьких та українських митців

У місті Конія (Туреччина) експонувалася виставка турецьких та українських митців та аматорів мистецтва «Культурна спадщина турецьких і українських ремесел Чині та Петриківського розпису». Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3771787-u-tureccini-vidbulasa-vistavka-tradicijnih-rozpisiv-vid-tureckih-ta-ukrainskih-mitciv.html>

На Хмельниччині створили найбільший тризуб із дідухів та сухоцвіту – Національний Реєстр Рекордів. – Тетяна Салганік

На Хмельниччині у селі Зяньківці народний майстер В. Таранціца створив найбільший тризуб із дідухів та сухоцвіту. Про новий рекорд повідомила

керівниця Національного Реєстру Рекордів України Л. Ветрова. Витвір вийшов заввишки 6,6 метра, завширшки 4,04 метра. В основі 102 дідухи. Докладніше:

<https://www.unn.com.ua/uk/news/2050034-na-khmelnichchini-stvorili-naybilshiy-trizub-iz-didukhiv-ta-sukhotsvitu-natsionalniy-reyestr-rekordiv>

Аматорство

У Чорногорії вдруге відбувся дитячий фестиваль «Київська Хвиля»

Уже вдруге в Чорногорії відбувся фестиваль-конкурс талантів «Київська Хвиля», засновницею і організаторкою якого є з.а. України Т. Піскарьова. Підтримала цю подію Українська асоціація «Добра Справа» у Чорногорії. Волонтери традиційно допомагали з організацією та проведенням концертів, було профінансовано залу для гала-виступу, всі учасники отримали маленькі подарунки. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3771859-u-cornogorii-vdruge-vidbuvsia-ditacij-festival-kiivska-hvila.html>

Література. Книговидання

За попередніми підрахунками BookForum відвідало понад 20 тисяч людей. – Поліна Горлач

У Львові 8 жовтня завершився ювілейний 30-й BookForum. Попередньо події відвідало понад 20 тисяч людей, повідомили організатори. Остаточні підрахунки ще тривають. Докладніше:

<https://suspilne.media/590427-za-poperednimi-pidrahunkami-bookforum-vidvidalo-ponad-20-tisac-ludej/>

Музейна справа

Речі Шевельова і Костюка передали у Харківський ЛітМузей. – Олеся Бойко

Харківський літературний музей отримає у подарунок від Української вільної академії наук у США цінні речі, пов'язані з Ю. Шевельовим, Г. Костюком, Ю. Яновським, а також «Мистецьким Українським Рухом». Докладніше:

<https://chytomo.com/kolektsiia-kharkivskoho-litmuzeiu-popovnytsia-rechyma-pov-iazanymy-z-shevelovym-i-kostiukom/>

Музей Леонтовича отримав репліку дивана, що належав родині композитора

На Вінниччині Музей композитора Миколи Леонтовича, розташований у с. Марківка Теплицького району, отримав у подарунок репліку дивана, який належав родині композитора. Її виготовили у київській художньо-виробничій майстерні «Артміст». Фінансову допомогу надав Фонд «МХП – Громаді». Окрім того, колекцію музею поповнило старовинне піаніно (1909 р., Дрезден, Німеччина), подароване музею черкащанином Ю. Ткаченком. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3771766-muzej-leontovica-otrimav-repliku-divana-so-nalezav-rodini-kompozitora.html>

Охорона культурної спадщини

Затоплена Бакота: в Україні запустили проєкт з відродження унікальної культурної спадщини регіону, який знищила радянська влада. – Liga.net

В Україні запустили проєкт «Бакота – в пошуках затопленої спадщини». Його творці хочуть відродити багатовікову історичну й культурну спадщину Бакотського регіону, знищену радянською владою у 1980-х роках під час будівництва Дністровської ГЕС. Бакота – велике стародавнє місто, що було столицею Дністровського Пониззя XII–XIII століть. За часів Київської Русі воно слугувало торговим портом на Дністрі, а в епоху Галицько-Волинського князівства стало найважливішим політично-адміністративним центром Поділля. Однак історія міста скінчилася в 1981 році. Тоді, під час будівництва радянською владою Новодністровської ГЕС, Бакоту повністю затопило водою. Ціною створеного водосховища стало знищення майже 30 сіл, 16 000 гектарів плідних земель, 100 гектарів лісу, а найголовніше – унікальної багатовікової культурної спадщини регіону. Все це поглинула велика вода. Ініціатори проєкту «Бакота – в пошуках затопленої спадщини» створили низку культурних продуктів і заходів: інтерактивний артоб'єкт на оглядовому майданчику Бакоти, присвячений історії та культурі затоплених сіл регіону (кам'яні брили, кожна з яких символізує 28 затоплених сіл, із QR-кодом з інформацією про історію й культуру кожного села); експозицію з артефактів, знайдених на узбережжі річок Дністер, Ушиця і Жван та під час експедиції напівпокинутими селами й спілкування з локальною спільнотою (фотографії людей, споруд, записники, речі побуту); віртуальну екскурсію Бакотським скельним монастирем XII століття, який є найвідомішим туристичним об'єктом регіону, унікальною пам'яткою культурної спадщини та найдавнішою пам'яткою культових підземних споруд і поширення православ'я на Поділлі, а також відомим «місцем сили», до якого здійснюють паломництво екстрасенси з усього світу; мурал на стіні «Бакота Хаб» за мотивами робіт локального художника О. Грена, який жив і працював у регіоні у 20-х роках XX ст., саме на Бакоті створив образи подільських жінок, а згодом був репресований; цифровий архів, а саме – сайт як цифровий архів культурного надбання Бакоти із занесенням усіх культурних точок на мапу регіону в культурно-пізнавальний маршрут, а також цифровий архів фольклорних бакотських пісень як об'єктів нематеріальної культурної спадщини регіону, що досі не записані в жодному форматі. Їх заспівали місцеві локальні носії, вони останні, хто пам'ятає ці пісні; інтерактивну експозицію з аудіального архіву фольклорних бакотських пісень у Народному музеї села Чабанівка на планшетах. Вона являє собою записані пісні, а також спогади бакотських переселенців про життя сіл до затоплення, обряди та звички. Експозицію представлять також в онлайні на сайті проєкту та сайті музею; новий культурно-пізнавальний маршрут із занесенням усіх культурних об'єктів регіону як офлайн у вигляді туристичного путівника, так і онлайн на сайті проєкту. Проєкт створила громадська організація «Культурний Клуб» за підтримки Українського культурного фонду. Партнерами стали ГО ХОМГО «Територія» (фестиваль Respublica) та Староушицька селищна рада. Джерело:

<https://detector.media/infospace/article/217860/2023-10-09-zatoplena-bakota-v-ukraini-zapustyly-proiekt-z-vidrozhennya-unikalnoi-kulturnoi-spadshchyny-regionu-yakyy-znyshchyla-radyanska-vlada/>

У Кам'янці-Подільському під час ремонту постраждала мозаїка, але її можна відновити. – Поліна Горлач

Активісти Кам'янця-Подільського повідомили в соціальних мережах, що у місті знищили панно монументаліста І. Кляпетури. Фотографіями 9 жовтня поділилася краєзнавиця І. Пустиннікова. За її словами, на приміщенні пожежної частини на проспекті Грушевського під час ремонту мозаїку знищили: «Коли саме це сталося, сказати важко – я нечасто буваю у тому районі, побачила з вікна автобуса щойно. В серпні ще була точно». «Найгірша риса українців – це охайність. Комусь от „неохайність” на фасаді муляла. Домуляла. Відсутність освіти і бажання охайності – це зброя масового знищення української культури», – додає вона та зауважує, що два роки тому чиновник міськради О. Бондар надав дозвіл на руйнацію мозаїчної зупинки авторства І. Кляпетури у передмісті Кам'янця. У пресслужбі міської ради Кам'янця-Подільського повідомили, що будівля перебуває у державній власності, нею користується Державна служба України з надзвичайних ситуацій і ніякого охоронного статусу в пам'ятки немає. Однак сама мозаїка вціліла. За словами представниці міської ради, вона не знищена, тільки зафарбована, і за потреби її можна відновити. Джерело:

<https://suspilne.media/590087-u-kamanci-podilskomu-pid-cas-remontu-postrazdala-mozaika-ale-ii-mozna-vidnoviti/>

Релігія

СБУ ініціює збільшення кількості законних підстав для ліквідації релігійних організацій. – «Главком»

У Верховній Раді зареєстровано законопроект № 10126 «Про внесення зміни до статті 16 Закону України „Про свободу совісті та релігійні організації”». Ним передбачається доповнення переліку правових підстав для припинення за рішенням суду діяльності релігійних організацій. Йдеться про ті релігійні організації, уповноважені особи яких засуджені за вчинення злочину проти основ національної безпеки України або за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого статтями 161, 258 – 258-6, 436 – 438, 442, 447 Кримінального кодексу України. Це статті – «порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками», «терористичний акт», «пропаганда війни», «планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни», «порушення законів та звичаїв війни», «геноцид» та «найманство». Докладніше:

https://risu.ua/sbu-iniciyuye-zbilshennya-zakonnih-pidstav-dlya-likvidaciyi-religijnih-organizacij_n142980

В УПЦ МП вірять, що росія переможе і вони за її рахунок відновлять свої позиції, – митрополит ПЦУ. – «Телеграф»

В УПЦ МП сподіваються, що ця чи інша влада знову буде прихильною до них і все стане на своє місце. Тому скільки можуть намагаються чинити

спротив законним рішенням. Про це в інтерв'ю зауважив митрополит Білоцерківський ПЦУ Євстратій (Зоря). Докладніше:

https://risu.ua/v-upc-mp-viryat-shcho-rosiya-peremozhe-i-voni-za-yiyi-rahunok-vidnovlyat-svoyi-poziciyi---mitropolit-pcu_n142994

Зміни релігійних юрисдикцій

У Сокирянах на Буковині понад 650 осіб вийшли на вулицю, аби проголосувати про перехід церкви до ПЦУ. – «Еспресо»

8 жовтня у Сокирянах на Буковині провели збори релігійної громади храму святих Апостолів Петра і Павла щодо переходу з московського патріархату до лона Православної церкви України. Докладніше:

https://risu.ua/u-sokiryanah-na-bukovini-ponad-650-osib-vijshli-na-vulicyu-abi-progolosuvati-pro-perehid-cerkvi-do-pcu_n142990

Підтримка України у світі

Американський музикант Emperor X та український гурт Re-read їдуть у всеукраїнський тур. – Дарія Подвишенна

Американський фолк-нойз виконавець Emperor X вирушить у тур містами України, аби зібрати кошти для фонду Musicians Defend Ukraine. Разом з ним у тур їде український рок гурт Re-read. Подію організовує український незалежний лейбл-промоутер Feral Angst. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/emperor-x-re-read-tour/>

Премією Siena International Photo Awards відзначили три фотографії, присвячені війні в Україні. – Поліна Горлач

Організатори Siena International Photo Awards 2023 оголосили переможців: окремі їхні фото опубліковано на сайті The Guardian. Одразу три світлини стосуються війни в Україні. У категорії «Документалістика та фотожурналістика» 1 місце посіла фотографія «Херсонський хлопчик» від угорського фотографа Андраша Д. Гайду. Він зробив її наступного дня після звільнення Херсона. Так обличчя 13-річного херсонця Г. Соколова стало одним із символів російської окупації. У категорії «Найкращий автор» відзначили роботу Вольфганга Швана – це фотопортрет О. Курило з Чугуєва. Цю та інші світлини з України відзначили також премією International Photography Awards: Шван переміг у категорії Editorial/Press підкатегорії «Війна», отримавши нагороду Press Photographer Of the Year. Фотографією року визнали роботу американського фотожурналіста, лавреата та фіналіста Пулітцерівської премії Сальвана Джорджеса. Це світлина «Георгій», яку вдалося зробити на Одеському залізничному вокзалі. Вона стала однією з найкращих у 2022 році за версією The Guardian та була обрана до списку «100 найкращих фотографій 2022 року» за версією журналу Time. На фото подружжя прощається на залізничному вокзалі. Докладніше:

<https://suspilne.media/590425-premieiu-siena-international-photo-awards-vidznacili-tri-fotografii-prisvaceni-vijni-v-ukraini/>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm